NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok V. Kraków, środa 6 września 1922. Nr. 240.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracy
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 60 M.

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 1400·— kwart. 4200·— M
w Krakowie z odnoszeniem do domu 1600·— „ 4800·— „
Na prowincyi: z przesyłką poczt. 1800·— „ 5400·— „
Za granicą: z przesyłką pocztowa 2400·— „ 7200·— „
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 30·— Mk., wiersz milimetr. 1-szpalt. Mk 50 Nadesłane Mk 130·—. Wiersz milimetrowy 1 szp. w tekście Mk 170·—, Wiersz milimetr. 1 szp. na I. stronie 200 Mk Gratulacye 1500 Mkp. — Ceny ogłoszeń zagr. o 100% droższe

Obrady plenum zgromadzenia Ligi nar.

Genewa. PAT. Zgromadzenie Ligi Narodów otwarto dziś o godzinie 11-tej. Sale i trybuny były wypełnione. Obrady otworzył da Mu (Brazylia), który w przemówieniu swojem wskazał na fakt istnienia Ligi od trzech lat. Jest to krótki okres czasu, lecz wysiłki z jakimi delegaci do swego celu dążą, są wielką gwarancyą sukcesów. Międzynarodowa wspólnota pracy, którą stworzono w Lidze, będzie działać dla dobra ludzkości. Na propozycyę Ludensa (Holandya), powołano komisyę dla zbadania mandatów. Na czele tej komisyi stanął Mensdorf (Austrya). Na tem odroczono obrady do godziny 4-tej popołudniu.

Postulaty „małej ententy".

Genewa. PAT. Obrady małej Ententy w sprawie wysłania delegata do Rady Ligi odbywają się dalej. Rada Ligi składa się z ośmiu członków tj. z czterech stałych i czterech wybieralnych. Z tych ostatnich jeden mandat ma Brazylia, która musi go zatrzymać, jako jedyne państwo z kontynentu amerykańskiego. Drugi mandat należy się Hiszpanii, jako państwu posiadającemu wpływ w krajach południowo-amerykańskich, trzeci mandat przypada Chinom. Liga bowiem przyrzekła, że jeden mandat udzieli zastępcy rasy żółtej, czwarty mandat ma Belgia. Wobec takiego podziału mała Ententa dąży do powiększenia liczby mandatów o jeden. Dotąd nie ustalono kto z ramienia małej Ententy otrzymałby mandat. Wymieniają Ninica lub Benesza.

Sprawa Austryi.

Genewa. PAT Na dzisiejszem posiedzeniu Komisya finansowa będzie rozpatrywała sprawę austryacką.

Problem niemiecki.

Wiedeń. PAT. „Neues Wien. Tgbl." donosi z Genewy: W kołach Ligi słychać, że Sir Robert Cecil zamierza wnieść na radę Ligi wniosek o zamianowanie komisyi śledczej złożonej z 5 członków, dla śledzenia gospodarczego położenia Niemiec. Francya będzie przeciwna temu wnioskowi, ponieważ Liga narodów nie ma prawa do zajmowania się sprawami reparacyjnemi.

Narady francusko-angielskie

Wiedeń. PAT. Z Paryża donoszą: „Balfour i Bourgeois odbyli w Genewie dłuższą konferencyę. Jak podaje „Matin", omówili oni wszystkie kwestye stojące na porządku obrad konferencyi, przyczem wszystkie różnice między nimi zostały usunięte

Liga stwierdziła niemożność powszechnego rozbrojenia.

Warszawa. (M) „Kuryer Poranny" donosi w telegramie z Genewy że w sprawie rozbrojenia przyjęła Liga narodów rezolucyę, stwierdzającą niemożliwość powszechnego rozbrojenia, dopóki mocarstwa zagrożone nie mają gwarancyi bezpieczeństwa.

Genewa. (AW). Komisya Ligi Narodów przyjęła projekt lorda Cecila o zasadach powszechnego rozbrojenia. Wedle tego projektu zobowiązują się mocarstwa do wzajemnego poparcia, jeżeliby jeden z członków tej grupy zagrożony został napadem. Na następnem posiedzeniu Ligi Narodów postawi lord Cecil wniosek o wybór specyalnej komisyi, złożonej z 5-ciu członków, dla zbadania gospodarczego położenia Niemiec.

Niepomyślny stan spraw polskich w Lidze narodów.

Warszawa. (M) „Kur. Por." donosi w telegramie z Genewy, że ogólna sytuacya Polski na tegorocznej sesyi Ligi narodów jest naogół mało pomyślna. Zachodzi obawa, że Polska zostanie zaatakowana równocześnie na trzech frontach: litewskim, w sprawie Galicyi wschodniej i w sprawie mniejszości narodowych.

Jest prawie że pewnem, że kwestya wschodniej Galicyi w najbliższych dniach stanie na porządku dziennym. Przypuszczony również zostanie na Polskę szturm w sprawie mniejszości nar. skutkiem skarg Niemców. Protest Litwy przeciw załatwieniu sprawy wileńskiej przez sejm warszawski został już pomieszczony na porządku dziennym. Na środowem posiedzeniu Ligi stoczona ma być generalna walka w sprawie wileńskiej. Delegat Polski p. Askenazy zażąda usunięcia sprawy wileńskiej z porządku dziennego, i niedopuszczenia do dyskusyi. Należy tu nadto podkreślić, że stanowisko państw bałtyckich, za wyjątkiem Estonii jest dla Polski nieżyczliwe.

Łącznie z nastrojami Jugosławii i Czech wobec Polski w sprawie Galicyi wschodniej, widocznem jest jak polityka poprzedniego naszego rządu wniosła tylko teatralne pozory zbliżenia i przyjaźni, które jednak pozbawione były realnego znaczenia.

Przygotowania do nowej konferencyi aliantów w sprawach gospodarczych.

Paryż. (AW). Jeszcze nie przebrzmiały echa ostat. konferencyi, a już poczyna być aktualną kwestya zwołania nowej konferencyi, która zajmie się uregulowaniem wzajemnych długów koalicyjnych. Jak się „Petit Journal" z Londynu dowiaduje koła polityczne angielskie nie są za szybkiem zwołaniem takiej konferencyi, jakby sobie tego Poincare życzył, gdyż Anglia zamierza najpierw uregulować kwestyę długów anglo-amerykańskich, wysyłając do Waszyngtonu komisyę pod przewodnictwem kanclerza skarbu Sir Roberta Horne. Przed jego zaś powrotem nie zgodzi się Anglia na omawianie ogólno koalicyjnych długów. Jak z tego widać jest mało prawdopodobnem, że konferencya zbierze się przed końcem listopada br., jeżeli nie nawet w połowie grudnia br.

Londyn. (AW). Jak się „Dailly Mail" dowiaduje wypracował L. George plan nowej konferencyi, któraby miała zapoczątkować ogólno-europejską akcyę. Jednym z głównych celów wspomnianej konferencyi będzie wydanie międzynarodowej pożyczki, w której weźmie udział cały szereg krajów. Mówi się także o współudziale Stanów Zjednoczonych. O możliwości zwołania takiej konferencyi świadczyłby fakt, że lord Balfour powołał do Genewy angielskiego męża zaulania dla spraw finansowych Sir Bazila Blackera, dla ewentualnego podniesienia tej kwestyi podczas konferencyi Ligi Narodów.

O udział Ameryki.

Waszyngton. (AW). Coraz bardziej wikłające się stosunki europ., grożące straszniejszą może, niż ostatnia wojna katastrofą poczynają i w Ameryce baczniejszą zwracać uwagę. Dowodem zainteresowania jest ostatnia konferencya, która się odbyła w Białym Domu w Waszyngtonie. Jak się biuro Reutera dowiaduje, w dyskusyi omawiano udział Ameryki w sanacyi stosunków europejskich, przyczem stwierdzono konieczność zainicyowania przez Amerykę aktywnej polityki w stosunku do zagadnień europejskich. Zaznaczono jednakże, że Ameryka powinna dopiero wtedy wziąć udział w akcyi, jeżeli europejscy mężowie stanu jednomyślnie zwrócą się do nich po radę. W obradach nie pominięto także kwestyi stosunków amerykańsko-rosyjskich. Jak się to samo biuro dowiaduje miał prezydent Harding przychylnie odnieść się do nawiązania bliższego kontaktu z Rosyą. Wyraził się bowiem, że chociaż obecnie wysłano tylko misyę o charakterze informacyjnym, nie wątpi, że znajdzie się droga do bliższego porozumienia się.

Przed wznowieniem rokowań polsko-niem. w Dreźnie.

Warszawa. (M) Wczoraj w godzinach porannych premier Nowak przyjął na dłuższej konferencyi p. Kazimierza Olszowskiego, ministra pełnomocnego i przewodniczącego delegacyi polskiej w pertraktacyach polsko-niemieckich, w tych dniach wznowionych w Dreźnie.

Sprawozdanie p. Piltza.

Warszawa. (M) Erazm Piltz, który w zastępstwie ministra Narutowicza brał udział w praskiej konferencyi ministrów spraw zagranicznych Polski i M. Ententy przybył do Warszawy i złożył sprawozdanie z powierzonej sobie misyi ministrowi Narutowiczowi.

Walka policyi z komunistami w Berlinie

Wiedeń. PAT. „Neue Freie Presse" donosi z Berlina: Wczoraj wieczorem przyszło w Charlotenburgu do starcia między policyą i komunistami, którzy przypuścili atak do biur policyi, aby uwolnić jednego aresztowanego. Policya zrobiła użytek z broni.

Jeszcze jedno antyniemieckie oświadczenie Poincare'go

Paryż. PAT. Z okazyi odłonięcia w Honfleur pomnika wzniesionego na cześć historyka Alberta Sorela, Poincare wygłosił obszerne przemówienie. Poincare zakończył swą mowę słowami: „Od czasu śmierci sławnego historyka chimeryczne marzenia Niemiec się wzmogły. Niemcy poczęły niepokoić nakoniec inne narody, aż spowodowały powszechną rewoltę sumienia ludzkiego. Jakże długo jednak będą pamiętały lekcyę, jaką dały im fakta, które w tak znakomity sposób zostały uwydatnione w dziełach Sorela. Zgodnie ze swoją nieuleczalną manią przekręcania faktów, Niemcy poczynają nas oskarżać o imperyalizm w chwili w której wobec całego świata dajemy dowody zarówno wytrwałości jak i umiarkowania, a w której oni podnoszą ponownie pieśń „Deutschland über Alles". Czytajmy dzieła Sorela i bądźmy gotowi bronić naszych praw.

Próżne wysiłki.

Kraków, 5 września.

(fr.) W walce przeciw blokowi wyborczemu mniejszości narodowych wytoczono już zarówno na wewnątrz jak i zewnątrz wszystkie działa, rozwinięto wszystkie niemal sztandary, wylano całą złość ludzką, byleby tylko zdyskredytować tak wobec opinii żydowskiej, jak i polskiej ową jedyną pozostającą jeszcze mniejszościom akcyę obronną: jednolity front. A do zbożnego dzieła zaprzągnięto wszystkich, którzy w Polsce najbardziej zatrute posiadają pióro i najbogatsze doświadczenie w zatruwaniu studzień i mąceniu kadzie narodowej. Zleciały się więc do stołów redakcyjnych wszystkie szczwane lisy i stare ogary reakcyi polskiej, która w arendę wziąć chciała głosy ludności niepolskiej, by jej kosztem ująć władzę w swe ręce, zbrukane całem złem, jakie się dotąd w Polsce dzieje. Nie dziw, że w takiej atmosferze giną marnie wszelkie ostrzeżenia, jak bez echa minął głos „Kuryera Polskiego", który jedyny niemal zdobył się na apel do sumienia polskiego, wołając nie bez trwogi: „Nie można wymagać od Państwa, żeby nieustannie wojowało z ośmioma milionami ludności niepolskiej, bo takiego zadania nie podejmie się żaden rozumny mąż stanu, nie dlatego, iżby nie mógł toczyć walki takiej zwycięsko, ale dlatego, iż topiąc wszystkie siły swoje w tej walce wewnętrznej, będzie musiał zaniedbać wiele obowiązków ważniejszych wobec własnego narodu. Wspólmieszkańcom tego kraju, inną mówiącym mową, możemy straty zadawać ogromne. ale będzie się to działo ze szkodą państwa naszego, ze szkodą tej twierdzy naszej, która gdyby kiedyś runęła, zasypałaby pod gruzami niejeden dorobek narodowy, nikt zaś nie przewidzi, jakbyśmy przeżyli drugą taką próbę" („Kuryer Polski" z 28 bm.).

Temu głosowi rozsądku postanowiła jednak reakcya przeciwstawić argument najcięższy, jaki jej jeszcze pozostał w zanadrzu. Niema w Polsce łatwiejszego i tańszego sposobu pozbawiania całych grup kredytu na patryotyzm czy lojalność państwową, jak używanie wypróbowanej już metody łączenia akcyi, którą się pragnie zdyskredytować, z akcyą wrogą jakichś zagranicznych żywiołów. Ongiś wytwórcą takich fabrykatów był zagraniczny dostawca wszystkich legend „anonimowych", generalny zastępca zagraniczny całej prasy endeckiej p. Smogorzewski. Skoro jednak „rewelacye" jego przestały już wywoływać w kraju jakiekolwiek wrażenie, dziś zarzucił to szlachetne rzemiosło, zadawałając się urabianiem i ugniataniem według endeckiego widzimisię polskiej polityki zagranicznej. Próżnię wytworzoną absencyą zagranicznego ochmistrza endeckiego postanowił wypełnić — „Journal de Pologne", subwencyonowany funduszami naszego ministeryum spraw zagranicznych.

Gdy już zabrakło prochu naszej rodzimej reakcyi, gdy w walce z blokiem zabrakło pocisków w arsenale rozrzutnej endecyi sarmackiej, pospieszył jej z pomocą importowany z nad Sekwany sprzymierzeniec reakcyi polskiej — „Journal de Pologne". Cuchnącą swą bombę nazwał nie mniej nie więcej, jak „akcyą niemiecką w Polsce", Ową akcyą niemiecką ma być właśnie blok mniejszości narodowych. Cóż to obchodzi opiekuna i sprzymierzeńca endecyi, że wczoraj zaklinał organ polski swoich rodaków: „Wystrzegajmy się junackiego lekceważenia niebezpieczeństw, ale równocześnie wystrzegajmy się przesadnego straszenia niemi rodaków. Pierwsze prowadzi do zaniedbywania rzeczy ważnych, drugie rozdrażnia, rozogorycza, mąci spokojny sąd" („Kuryer Polski" z 28 u. m.), że wczoraj stwierdził na łamach „Tygodnika Polskiego" Ludwik Kulczycki, mówiąc o listach państwowych, że „niezawodnie to odstępstwo od czystej proporcyonalności czyni zadość, w pewnym stopniu, dążeniom do: 1) wytworzenia większości i do 2) zmniejszenia reprezentacyi mniejszości narodowych — w Sejmie i Senacie". Cóż to, powtarzamy, obchodzi możnego nadsekwańskiego wujaszka endecyi, kiedy on pragnie „rozdrażniać, rozgoryczać, mącić spokojny sąd..."

Lecz zbadajmy bliżej owe „rewelacye" i źródło ich pochodzenia. Pointa wymysłu endecko-francuskiego zawarta w tezie, że plan skonsolidowania wszystkich mniejszości narodowych w Polsce zrodził się — w Berlinie, a tem samem ukonstytuowanie się bloku proklamuje „Journal de Pologne" jako walne zwycięstwo niemieckie. Oto straszak gotowy, a dla wyschniętego źródła oszczerstw endeckiego otwarto nowe śluzy. Dla uzasadnienia owej tezy o teutońskiem pochodzeniu bloku użyto najgrubszych kłamstw, zaczerpniętych ze źródła rzekomo białoruskiego. Informatorem „Journal de Pologne" ma być „pułkownik białoruski" Łaćnow. I byłyby może oszczerstwa „Journal de Pologne" wędrowały po świecie i zgęszczały atmosferę kłamstwa, gdyby nie rewelacye rosyjskiego dziennika warszawskiego „Za swobodu", na łamach którego p. Filosofow interesujące podaje szczegóły z działalności publicystycznej p. pułkownika, walczącego obecnie piórem. P. pułkownik jest bowiem autorem książki o upadku Rosyi, spowodowanym oczywiście przez Niemców, no i Żydów. Książkę ową zawierającą mnóstwo pytajników, wykrzykników itp. charakteryzuje Filosofow krótko jako paplaninę szaleńca. Jako dosadna ilustracya umysłowści jej autora służyć może następująca „przemyślna" analogia historyczna: Borys Godunow był Tatarem i Lenin jest Tatarem. Borys Godunow zmarł nagle w kwietniu 1605 r., a Lenin według telegramu z 24 marca ciężko zaniemógł. W innem znowu miejscu historyozof „Journal de Pologne" dowodzi, że z winy Niemców Dechanel wypadł z pociągu... Filosofow słusznie więc uważa, że książka ta stanowi kompromitacyę dla jej wydawców.

Z podobnego oto źródła czerpie swe informacye „Journal de Pologne", narażając się na ośmieszenie i kompromitacyę. Rezerwy endeckie zawiodły więc tym razem, bo bomba pękła pozostawiając po sobie ino swąd. Tymczasem zaś blok konsoliduje się coraz silniej i staje się z dnia na dzień bardziej zwartą siłą.

Ukraińcy protestują przeciw wyborom we wsch. Małopolsce.

Lwów. (W) „Diło" podaje, że w sobotę dnia 2 września odbyły się we Lwowie obrady ukraińskiej nacyonalnej rady. Obrady otworzył wiceprez. dr Baczyński. Po dyskusyi zatwierdzono jednogłośnie stanowisko zajęte przez partyę trudową w sprawie wyborów do sejmu i senatu oraz w sprawie autonomii. Równocześnie wysłano w obu sprawach protesty do rządów i parlamentów państw europejskich, Stanów Zjednoczonych i Japonii.

Socyaliści i komuniści ukraińscy wstrzymują się również od akcyi wyborczej.

Lwów. (AW) „Temla i Wola" podaje: Ukraińska socyalno-demokratyczna partya uchwaliła na głównem posiedzeniu rady wstrzymanie się proletaryatu od wyborów. Analogiczne stanowisko zajęła ukraińska partya komunistyczna.

Ludność niemieckiej części Górn. Śląska wypowiedziała się przeciw autonomii.

Katowice PAT. Biuro Wolffa podaje z Opola następujące rezultaty głosowania w sprawie nadania autonomii dla niemieckiej części Górnego Śląska:

W OKRĘGACH WIEJSKICH:

Bytom przeciw autonomii 19.361 za autonomią 4.910, Tarnowskie Góry przeciw 6.395 za 4.324, Koźle przeciw 3.443 za 2531, Falkenberg przeciw 17.717 za 307, Gliwice przeciw 26.103 za 4.980, Grodków 18.854 za 194, Zabrze przeciw 43,479 za 8.994, Loebschütz przeciw 44.814 za 282, Gutenberg przeciw 5.803 za 488, Nisa przeciw 31.394 za 134, Neustadt przeciw 45.475 za 1.150, Opole przeciw 38.536 za 7.161, Raciborz przeciw 21.887 za 1.986, Rybnik przeciw 2.577 za 503, Rosenberg przeciw 17.666 za 1.826. Wielkie Strzelce przeciw 23.957 za 4.639.

W OKRĘGACH MIEJSKICH:

Bytom przeciw autonomiii 21.836 za 1.663, Gliwice przeciw 29.281 za 2.129, Nisa przeciw 14.312 za 145, Opole przeciw 15.354 za 945, Raciborz przeciw 16.270 za 974.

Uprawnionych do głosowania było 765,322 na co za Prusami głosowało 513.760, za autonomią 50.528. Ogólny udział w głosowaniu 73 procent.

Krwawe antyfrancuskie ekscesy w Gdańsku.

Gdańsk. (AW) Wczoraj Gdańsk był widownią olbrzymich i krwawych ekscesów, zorganizowanych przeciw załodze bawiącej tu eskadry dewizowców francuskich „Marne" i „L'Ancre". Na wracających do portu marynarzy francuskich napadł wielki, na oddziały podzielony, tłum Niemców, krwawiąc i bijąc ich do nieprzytomności. Tłum ten uzbrojony w pałki, laski i kije żelazne liczył około 4 tysiące osób. Napadano również i bito Polaków, którzy ostrzegali. Francuzów przed przygotowaną na nich zasadzką. Bicie Francuzów trwało kilka godzin w obecności policyi gdańskiej, która wykonywała obronę Francuzów w ten sposób, że aresztowała napadanych Francuzów wykręcając im ręce w tył. W ten sposób aresztowanych policya gdańska wydawała na pastwę tłumu. Podczas ekscesów padały okrzyki przeciw Francyi, Anglii i Ameryce. Ekscesy przeciągały się do późnego wieczora. Liczba skatowanych Francuzów, którzy osaczeni nie próbowali stawiać oporu wynosi 50 osób.

Próby stworzenia radykalnego bloku socyalistycznego w Niemczech.

Berlin. (AW). W tym miesiącu ma nastąpić zlanie się stronnictw socyalistycznych, co będzie miało decydujące znaczenie dla rozwoju wewnętrznych stosunków w Niemczech. Prowadzi się również rokowania, celem stworzenia wspólnego programu akcyi, gdyż nie rozchodzi się tutaj ani o proste przystąpienie niezawisłych do socyalistów większości, ale o wytworzenie nowego planu środkowej linii politycznej, według wskazówek Karola Kautsky'ego. Stronnictwo socyalistyczne będzie obecnie nietylko liczebnie silniejsze, ale będzie miało nadto o wiele radykalniejszy charakter, niż dotychczas, co wpłynie na ukształtowanie całej koalicyi rządowej. Socyaliści nie będą uprawiali taktyki obronnej, ale przejdą do silnej ofenzywy przeciw reakcyi. Socyaliści wszystkich odcieni spodziewają się silnego oddźwięku w całym kraju i wzmocnienia swych sił.

Walka rządu z drożyzną.

Wzrastające napięcie atmosfery. — Jak rząd wyobraża sobie walkę z drożyzną. — Konieczność wzmocnienia kontroli granicznej.

Kraków, 5 września.

(sn) Zagadnienie drożyzny wysuwa się od kilkunastu dni na czoło problemów chwili. Ciągłe podwyżki cen prawie wszystkich artykułów, w pierwszym rzędzie spożywczych, z czem idzie w parze podniesienie przez rząd opłat kolejowych, pocztowych, telefonicznych i cen tytoniu, wszystko to razem wywołuje niebezpieczny ferment społeczny, który już tu i ówdzie ujawnił się w postaci strejków. W związku ze zbliżającemi się wyborami, które same przez się wytwarzają wysoce napiętą atmosferę, wzrastające to rozdrażnienie szerokich rzesz konsumentów i mas robotniczych, grozi po ważnem zaostrzeniem się stosunków. Jak dotychczas akcya rządu przeciw drożyźnie uzewnętrzniła się tylko z zadecydowanem utrzymania zakazu wywozu żywności z Polski. Co do dalszych zamiarów rządu udzielił pewnych wyjaśnień jednemu z pism warszawskich, dyrektorów departamentu p. Dalkiewicz, a to na podstawie ostatnich obrad w komisaryacie dla walki z drożyzną.

Za najważniejszą uchwałę tej konferencyi uważa p Dalkiewicz potwierdzenie zakazu eksportu wszelkich artykułów żywnościowych, a w szczególności zboża, świń, materyału rzeźnego etc.

Podczas obrad ustalono, iż Górny Śląsk jest zaopatrywany w niedostatecznym stopniu. P. Dalkiewicz otrzymał tedy polecenie zajęcia się odpowiedniem zaopatrzeniem Śląska w żywność, w celu usunięcia wszystkich dotychczasowych braków, i odbył już szereg konferencyi z p. prezydentem ministrów Nowakiem. Chodzi o to, aby zaopatrzyć Śląsk, nie uszczuplić aprowizacyi innych dzielnic, nie zmniejszyć podaży na rynkah wewnętrznych. A będzie to zadanie niełatwe.

Na wstępie omawianych narad, p. minister skarbu Jastrzębski oświadczył, iż Nadzwyczajny komisaryat do walki z drożyzną zostanie zachowany. Narazie żadne zmiany w jego działalności nie są przewidziane.

Za najbardziej palącą została uznana akcya zbożowa, albowiem zboże reguluje ceny innych artykułów spożywczych. Dopiero po załatwieniu tej sprawy, komisaryat przystąpi do innych zadań aprowizacyjnych, jak zaopatrzenia ludności w tłuszcze, mleko, mięso etc.

Jest rzeczą nader prawdopodobną, iż przewodnictwo Nadzwyczajnego komisaryatu do walki z drożyzną obejmie minister skarbu p. Jastrzębski.

Podczas dyskusyi p. minister Jastrzębski zwrócił uwagę na niecierpliwość pewnego odłamu prasy, który wytyka rządowi bezczynność i obojętność wobec zagadnienia walki z drożyzną. P. minister Jastrzębski podkreślił z całym naciskiem, iż od pierwszej chwili objęcia przezeń swego urzędowania sprawą tą zajął się gorąco, że nie spuszcza jej z oka i zagadnieniom aprowizacyjnym i gospodarczym poświęca wiele czasu i pracy. Nie chce jednak podejmować zarządzeń, nienależycie pomyślanych, które później mogłyby nie spowodować pożądanych skutków i musiałyby być cofnięte lub nie mogły być wykonane w całej pełni. Opracowuje on obecnie cały szereg zarządzeń głęboko pomyślanych, które niezawodnie będą musiały wywołać pożądane skutki.

Podtrzymanie zakazu wywozu żywności jest w obecnych warunkach zupełnie słuszne, chodzi jednak o to, aby zakaz ten nie pozostał na papierze, jak to niestety mamy podstawy obawiać się. Jest to bowiem tajemnicą poliszynela, że dzień w dzień wagony ze zbożem i bydłem przekraczają naszą granicę zachodnią rzekomo dla aprowizacyi G. Śląska, w istocie zaś do Niemiec i do Czech, gdzie sowita zapłata w koronach czeskich lub w markach wynagradza koszta i ryzyko szmugla. Już poprzedni rząd przystąpił do zorganizowania należytej kontroli granicznej, rezultat tych zabiegów jest jednak dotychczas niezadowalający. Ten właśnie punkt programu walki z drożyzną uważamy za najważniejszy i najpilniejszy, w tym więc kierunku winien rząd zwrócić całą swą energię!

Ruch wyborczy.

FOLKIŚCI A BLOK MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Prasa krakowska a w niej zarówno endecki „Goniec", jak i „Il. Kuryer Codz." biorą obecnie w tęgie obroty wyborcze manewry folkistyczne. Klaśnią jak przystoi w okresie wyborczym. Asymilator „Kuryerkowy" raduje się przedwcześnie, że za folkistami pójdą wkrótce — ortodoksi. By raz na zawsze przygwoździć kłamstwa krakowskich dwugroszówek, przytaczamy poniżej komunikaty obu stron. Sekcya narodowo-żydowska przy bloku mniejszości narodowych donosi w komunikacie pod l. 4.: „W czwartek wieczorem odbyło się posiedzenie zwołane przez folkistów celem podjęcia dalszych rokowań z przedstawicielami bloku narodowo-żydowskiego. Zaproszenie to wystosowali folkiści w odpowiedzi na list bloku narodowo-żydowskiego, który zawiadomił folkistów, że pomimo najlepszej woli nie może on przy podziale mandatów uczynić dalszych koncesyi na rzecz folkistów. W liście tym zaapelował blok do folkistów i prosił, by nie rozbijali jedności żydowskiej i zaakceptowali jak najdalej idącą propozycyę bloku, przyjmując koncesye użyczone folkistom. Folkiści na posiedzeniu wznowili swe żądania, nie bacząc na to, że blok w liście swym zajął już stanowisko wobec uroszczeń folkistycznych. Oczywiście przedstawiciele bloku trwali przy swem stanowisku, prosząc folkistów, by zreflektowali się, zanim rozbijają jednolity front żydowski, i by przyjęli propozycyę bloku, na zasadzie której otrzymują więcej mandatów, aniżeli to odpowiada rzeczywistemu układowi sił w ulicy żydowskiej. Mimo iż rokowania trwały kilka godzin, folkiści upierali się przy swych żądaniach, domagając się więcej mandatów. Podczas obrad przedstawiciele bloku usiłowali skłonić folkistów do porozumienia, apelując, by uwzględnili dobro sprawy żydowskiej, nie rozbijali jedności i uniezależnili przystąpienie do bloku od targów o jeszcze jeden mandat. Usiłowania te nie dały żadnego rezultatu".

„Nasz Kuryer" wysługujący się obecnie in capite et membris folkistom ogłasza komunikat, w którym folkiści zostawiają sobie drogę otwartą. Komunikat brzmi:

„Wobec przerwanych petraktacyi między blokiem syonitsyczno-ortodoksyjnym a ludowcami, w dniu wczorajszym odbyło się nadzwyczajne posiedzenie egzekutywy. Rady Centr. Żyd. Str. Lud. na którem postanowiono zwołać na czwartek 7-go bm. posiedzenie Rady Naczelnej Partyi wraz z delegatami prowincyi i mężami zaufania z całej Polski.

Pozatem Rada Centralna postanowiła przystąpić natychmiast do zorganizowania samodzielnej akcyi wyborczej.

Należy jednak się spodziewać, iż obie strony znajdą jeszcze kompromisowe wyjście wytworzonej sytuacyi". A więc cofają się...

DROBNI KUKCY ŻYDOWSCY W BLOKU.

Warszawskie stowarzyszenie drobnych kupców żydowskich zgłosiło akces do bloku mniejszości,

Z notatnika sprawozdawcy teatralnego

Pannie Ziucie z eleganckiej rodziny mieszczańskiej nikt odmówić nie może dobrego wychowania.

Wstaje w południe, uczęszcza do konserwatoryum, wydaje u siebie lub chodzi na cudze „five'y", włada kilkoma językami i czytuje dzienniki.

W okresie tak wielkiego rozpolitykowania się społeczeństw czytanie dzienników należy do rzeczy nieodzownych...

Toteż już do łóżeczka wraz z filiżanką czekolady każe sobie panna Ziuta podać gazetkę.

Lektura trwa przecież nie nazbyt długo..

Chodzi tylko o przejrzenie nekrologów i repertuaru teatralnego.

Gdyż panna Ziuta z rana samego musi wiedzieć, jak ma sobie dzień ułożyć: pogrzeb czy premiera w teatrze, a jak jest kilka pogrzebów znajomych — to trzeba się zdecydować na najbardziej okazały; jeśli pare ma do wyboru teatrów, to wypadą się wgłębić w feljetony panów recenzentów...

Recenzenci wskażą drogę.

—oo—

Kto zacz są owi recenzenci?

W rozwydrzonej orgii dziennikarsko-literackiej doby najostatniejszej biorą udział wszyscy: począwszy od matadorów myśli a, poprzez wygi zawodowe, kończąc na terminatorach redakcyjnych.

Jedni czują się nieswojo na hucznej stypie artystycznej — powiedziałbyś, że sprawiają wrażenie zakochanego okazu, który wierzy w miłość platoniczna, a którego wciągają tu i ówdzie w królestwo wina, kobiet i pieśni swawolnej.

Drudzy zerkają wkoło, czy nie da się może wymknąć z tego hałasu. Lubią wesołość, lubią rozrywkę, ale nie taka... Cenią zabawę subtelną, z angielska — niewinny flircik z Melpomeną.

Inni wołają: w to mi tylko graj! Zamiast harfy uznają harmonię klawiszową, zamiast łagodnej podniety flirtu — ordynarny wstrząs.

Biorą Melpomenę za kibić i wytupują z nią obertasa lub sztajera...

—o—

Kto zacz są ci sprawozdawcy teatralni?

Rozmaici.. Pisarze sceniczni, którzy choć sami kiepskie płodzą rzeczy, mało mają wyrozumienia dla innych; estetycy z Bożej i nie-Bożej łaski; tak zwani, znawcy sceny — oraz najpospolitsi literaci.

Swego czasu utarł się był sąd, że fachową opinię o twórczości scenicznej może wydać li tylko osobnik, który sam już przebył chrzest autorstwa scenicznego. Toteż do niedawna polski monopol teatralny należał do Zalewskiego.

Sąd powyższy należy do kategoryi sądów fałszywych.

Trzeba raz na zawsze stwierdzić, że sprawozdawca spełnia swoją misyę nie wobec autora wystawionej rzeczy, ale wobec zespołu, który utwór sceniczny reprodukuje i wobec czytelników swoich, którzy bądź chcą się zoryentować w sytuacyi przed pójściem do teatru, bądź jest pragną ujrzeć w recenzyi wytłumaczenie myśli autorskiej, zawikłań akcyi, niedociągniętych momentów.

Autor z chwilą wystawienia swojej sztuki, traci z nią wszelki kontakt. Jeśli rzecz jest słaba — wskazówka recenzenta nic już nie wskóra.

Natomiast aktorowi przyda się niejedno powiedzieć po premierze, a teatromana można wprowadzić na biesiadę w teatrze lub też wyprowadzić z błędu po pierwszem odebraniu wrażeń ze spektaklu.

Sprawozdawca — autor sceniczny byłby rzeczywiście jedynym właściwym mężem na właściwem miejscu, gdyby.. recenzye pisano dla ...autorów scenicznych.

Skoro zas opinia o rzeczy wystawionej w oświetleniu rampy przeznaczona jest dla aktora i widza — to argumenty fachowca, w skrajnem pojęciu tego słowa, najsłabiej trafiłyby do przekonania osób zainteresowanych.

Estetyk i literat, albo estetyk—literat powinni mieć głos, by przemówić do uroczej panny Ziuty.

—o—

Najtrudniej jest nieraz zrozumieć utwór sceniczny. A wtedy tembardziej zrozumieć należy, gdyż utwór niezrozumiały wypada wytłumaczyć szerszym rzeszom.

Rzadko jednakże stajesz w roli uosabiacza Hebbla notatki: „Ślepy o wschodzie słowa"..

Nie zrozumiałeś? Powiedz nie zrozumiałem. Utwór snać po to tylko był napisany, aby go nie zrozumieć.

Nic z tego, że wtedy twórca któryś w ferworze auto-apologii nawymyśla ci publicznie od zarozumialców, jak to ze mną zresztą był łaskaw załatwić się autor „Wodnej Kurki"..

Nic z tego, że panna Ziuta nasroży się, zadrze nosek i orzeknie: „Też mi znawca teatru!"

Dalibóg! Jeśli dobieracze repertuaru puszczają częstokroć sztuki dla nich niezrozumiałe, czyż nie czyni przyzwoiciej recenzent, który nie sili się wcale na rzeczową ocenę bomb scenicznych?

—oo—

Sędzią teatru jest panna Ziuta; recenzentowi przypada w udziale stanowisko korepetytora dobrze wychowanej mieszczanki.

M. Wadyas.

domagając się dopuszczenia do obrad bloku dwóch swoich przedstawicieli. Żądanie to uwzględniono.

AGENCYA WSCHODNIA SZERZY ZAMĘT...

W warszawskim „Kuryerze Porannym" czytamy m. i.:

„T. zw. „Agencya Wschodnia", której ministerstwo spraw zagranicznych zleciło służbę informacyjną wobec zagranicy, bierze się zupełnie niepotrzebnie do spraw związanych z wyborami sejmowymi i przy pomocy swych nieścisłych i niedbałych wiadomości wywołuje szkodliwy zamęt, wśród społeczeństwa".

„Niechże Agencya ta spełnia zasadnicze swe zadanie, a sprawy, wyborcze pozostawi organom urzędowym partyom politycznym i samej prasie. Będzie to dla niej zdrowsze i pewniejsze".

AKCYA PRASOWA UNII NAR. PAŃSTWOWEJ.

Unia Narodowo-Państwowa odkupiła na czas wyborów organ łódzki pt. „Głos Polski" za 60 milionów marek.

ZMIANY W KALENDARZU WYBORCZYM.

W kalendarzu wyborczym ogłoszonym w nr. 66. Dziennika Ustaw z dnia 18 sierpnia rb., zakradły się błędy, które już po wydrukowaniu Dziennika spostrzeżono, a które muszą być naprawione, celem uzgodnienia różnych czynność i przedwyborczych z treścią ordynacyi wyborczej. Zmiany dotyczą niektórych terminów i ogłoszone będą w przepisanym trybie lada dzień w Dzienniku Ustaw.

Wszystkie komisye wyborcze w całem państwie muszą niezwłocznie wprowadzić następujące zmiany w kalendarzu wyborczym, które chronologicznie podajemy:

Zgłoszenie państwowych list kandydatów w myśl art. 58. ust. 1) pierwotnie miało się odbyć dnia 28 września, obecnie termin ten wypadł o 2 dni wcześniej, tj. dnia 26 września.

Ostateczny termin wnoszenia reklamacyi do obwodowej komisyi wyborczej przeciwko pominięciu w spisie lub wpisaniu kogokolwiek nieuprawnionego przesunięto również o jeden dzień wcześniej, t. p. na 29 września (zamiast na 30).

Kandydaci z list państwowych składać mają na ręce przewodniczącego komisyi wyborczej oświadcznie o zgodzie na ubieganie się o mandat poselski nie dnia 6 października, lecz dnia 4-go października.

Zgłaszanie okręgowych list kandydatów wypadło również o dwa dni wcześniej, czyli zamiast 8 października, termin ostateczny obowiązuje 6-go października.

Pełnomocnicy okręgowej listy kandydatów składać mają w okręgowej komisyi wyborczej oświadczenia o przyłączeniu listy okręgowej do listy państwowej nie 16 października, lecz 14 października.

Wreszcie ostatnia zmiana dotyczy terminu powtórnego wyłożenia spisu wyborców. Termin ten wypadł skrócony o jeden dzień, czyli na dzień 27 października.

MINISTSTROWIE KANDYDATAMI.

Klub Mieszczański postanowił wysunąć jako kandydatów na posłów do Sejmu min. Jastrzębskiego i Strassburgera.

CENTRALNY KOMITET WYBORCZY INTELIGENCYI PRACUJĄCEJ.

Ukazała się odezwa zatytułowana „Do Inteligencyi Pracującej"! Podpisana przez grono działaczy społecznych, a wzywająca inteligencyę pracującą do przystępowania do organizacyi wyborczej inteligencyi pracującej.

SZKOŁY NA LOKALE WYBORCZE.

Ministeryum wyznań religijnych i oświecenia publicznego rozporządziło, by kuratorya szkolne udzielały pomieszczeń szkolnych na lokale wyborcze. Gdyby władze szkolne lokali dać nie mogły, muszą wystarać się o jakiś inny lokal na ten cel.

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

ZE SPRAW ZYDOWSKICH.

Budżet Org. Syońskiej na rok 5683 (1922/23), uchwalony przez Mały Kongres.

I. Doplaty w 12 ratach miesięcznych do budżetu 5682 L. 114.500

II. Budżet zwyczajny:

1) Rolnictwo L. 100.000

2) Imigracya, praca 75.000 na poparcie przemysłu i rękodzielnictwa 9.000 84.000

3) Wychowanie 70.000

4) Technika i uniwersytet 4.000

5) Hadassah (tow. lekarskie) 42.000

6) Biblioteka 1.500

7) Doświadczalne stacye roln. 10.500

8) Projekt elektryfikacyi 37.500

9) Administracya 18.000

10) Wydatki nieprzewidziane 9.000 376.500

III. Na inwestycye celem zasilenia wiejskiej i miejskiej kolonizacyi w Palestynie. 300.000

Razem L 791.000

Z okazyi zaręczyn p. Amalii Schacher z Tarnowa z p. Zygmuntem Künstlichem z Tarnobrzega serdecznie gratulują Schmerzowie i Flaumenhaftowie.

Z okazyi zaślubin p. Mojżesza Schlanga z p. Gustawą Rothman z Przemyśla gratuluje serdecznie
1672 Menasche Schlang i rodzina.

Obrady Małego Kongresu Syońskiego.

(Od naszego specyalnego sprawozdawcy)

N. Karlsbad, 2 września.

Posiedzenie dziewiąte wypełnił referat dra Ruppina o

działalności gospodarczej w Palestynie,

uzupełniający drukowane sprawozdanie Egzekutywy, przedłożone konferencyi, oraz referat dra Bertolda Feiwla o

Keren Hajesod.

Z ostatniego referatu wynika, że do tej pory zdołano zebrać na Fundusz Podwalin, w ciągu półtorarocznej działalności

sumę 600,000 funtów.

Oba referaty były przedmiotem niezwykle ożywionej dyskusyi. Mowcy podnosili konieczność wzmożenia kolonizacyi Palestyny, wskazywali na ważność reform socyalnych przy odbudowie Palestyny (dr. Reich) celem stworzenia w Palestynie równowagi wszystkich warstw, na konieczność poparcia stanu kupieckiego, zasilania imigracyi chaluców itd.

Uchwalono następnie polecić Egzekutywie, by starała się o jaknajrychlejsze

przeniesienie kierownictwa Funduszu Podwalin do Palestyny.

Nastąpił

referat budżetowy,

złożony przez członka Rady gospodarczej dra G. Halperna. Po przemówieniach Usyszkina i Henrjetty Gold został budżet wedle wniosku referenta przyjęty (podajemy go na innem miejscu — Red.).

Wniosek Jean Fischera w sprawie utworzenia specyalnej komisyi rewizyjnej dla kontroli partyjnych przekazano do załatwienia Komitetowi Wykonawczemu.

Po zamknięciu porządku dziennego obrad konferencyi poświęcił Nahum Sokołow w przemówieniu hebrajskiem słowa wspomnienia zmarłym towarzyszom i pisarzom hebrajskim.

Po przemówieniach końcowych Weizmanna i Sokolowa przewodniczący dr. Chajes zamknął konferencyę.

Sprawa układu Zabotyńskiego.

W odpowiedzi na interpelacyę B. Lockera (Poale-Syon) w sprawie układu Żabotyńskiego z Petlurą oświadczył Weizman na posiedzeniu czwartkowem, że Egzekutywa na podstawie rozmaitych interpelacyi i wiadomości w prasie, rozpatrywała sprawę pertraktacyi Żabotyńskiego ze Sławińskim i zajęła wobec sprawy stanowisko, którego wyrazem było oświadczenie, wysłane do prasy dn. 9. grudnia. Dr. Weizmann odczytuje w tem miejscu treść oświadczenia i uchwałę Komitetu Wykonawczego z 3 stycznia 1922 żądającą bezzwłocznego śledztwa w tej sprawie, poczem wyjaśnia, że po powrocie Żabotyńskiego z Ameryki wytworzyła się pewnego rodzaju trudna sytuacya, która magała natychmiastowego wysłania Żabotyńskiego do Włoch a temsamem niemożliwem było wykonanie uchwały Komitetu Wykonawczego. Z Włoch przybył Żabotyński wprost na konferencyę, tak, iż Egzekutywa ani nie miała możliwości ani czasu kwestyę tę rozpatrzyć. Żabotyński gotów jest obszerny materyał zachowany w Londynie postawić do dyspozycyi Egzekutywy, która następnie bezzwłocznie przeprowadzi uchwałę. Ponieważ zresztą sprawa ta nie stoi w związku z programem konferencyi, prosi dr. Weizmann o usunięcie sprawy z porządku dziennego, co zostało uchwalone.

Rezolucye polityczne.

Imieniem komisyi odczytane przez pos. dra Thona rezolucye, brzmią:

I. a) „Rada Centralna organizacyi syonistycznej widzi w udzielonym Wielkiej Brytanii przez Ligę Narodów mandacie, w którym stwierdzona została historyczna łączność narodu żydowskiego z Palestyną — nieodwołalne uznanie praw narodu żydowskiego do jego ojczyzny i pewną publiczno- prawnie chronioną podwalinę odbudowy żydowskiej siedziby narodowej". (Uchwalono 61 głosami, Poale-Syoniści wstrzymali się od głosowania).

b) „W pełnem uznaniu znaczenia tego historycznego aktu, którego początkiem było wiele obiecujące dzieło życiowe Teodora Herzla, a którego szczęśliwe zakończenie zawdzięczyć należy działalności Egzekutywy syonistycznej, w szczególności jednak energicznej i godnej, a wśród niezwykłych trudności prowadzonej świadomej celu politycznej pracy p. prezydenta Weizmanna i Sokołowa wyraża rada centralna kierownictwu organizacyi uznanie i zaufanie". (Uchwalono 53 głosami: Poale- Syoniści i mizrachiści wstrzymali się od głosowania).

II. „Rada stwierdza, że realizacya ustalonego przez mandat celu odbudowy żydowskiej siedziby narodowej jest nierozłącznie związana z najszerszą i najswobodniejszą imigracyą Żydów do Erec Israel. Obecnie ustanowione ograniczenia imigracyi żydowskiej kolidują temsamem z treścią i duchem mandatu i naruszają w najwyższym stopniu przyznane narodowi żydowskiemu prawa. Rada Centr. wzywa Egzekutywę do podjęcia z całą energią starań celem bezzwłocznego uchylenia ograniczeń imigracyjnych".

III. Rada Centr. uznaje z radością polityczne i moralne znaczenie uchwał demokratycznych reprezentacyi angielskiego i amerykańskiego narodu dla naszych dążeń wolnościowych i wyraża tym wysokim ciałom parlamentarnym głębokie podziękowanie za pomoc udzieloną w rozstrzygającej godzinie.

Dwie ostatnie rezolucye uchwalono **jednomyślnie.**

Telegramy powitalne Nordaua, Waad Leumi i bar. Edm. Rotszylda.

Kongres otrzymał wśród wielkiej ilości telegramów, m. in.

Telegramy powitalne Nordaua,

Do Dra Weizmanna i p. Sokołowa. Szanowny Panie Prezydencie i Panie Przewodniczący. Dziękuję serdecznie za przyjazną pamięć o mnie w dniu wielkiej rocznicy Pierwszego Kongresu, na którym, z Herzlem na czele, w otoczeniu grona współpracowników, było nam danem, pracować u początków ruchu syońskiego, mnie zaś — przedłożyć program mój uczestnikom Kongresu. Życzeniem mojem jest, by ponownie mógł energię i siłę poświęcić sprawie narodwej. Może jeszcze będę mógł zaofiarować mą pomoc, co w mym obecnym stanie zdrowia jest mi niemożliwem. Załączam, wielce szanowni panowie, pozdrowienia syońskie

Wasz

Maks Nordau.

Waad Leumi i bar. Edm. Rotszylda.

Wrogowie nasi sprzysiężyli się przeciwko nam rozległą, energiczną akcyą. W tej ciężkiej chwili wzrok żydowskiego jiszuwu skierowany jest ku Wam i Waszym uchwałom. Nie rozdrabniajcie się nad ubocznemi sprawami. Zapewnienie imigracyi i twórczej pracy domaga się skupienia całej Waszej działalności. Tylko skoncentrowaną i zjednoczoną działalnością zdołamy przemódz wysiłki wszystkich wrogich nam czynników. Waad Leumi: Ben Zwi, Mejuchas, Thon.

Telegram barona Edmunda Rotszylda:

Do pp. Sokolowa i Weizmanna. Do głębi wzruszony telegramem, przysłanym mi przez Was imieniem Syońskiej Konferencyi Dorocznej przesyłam serdeczne pozdrowienia i życzenia z okazyi podziwu godnego sukcesu, jaki osiągnęliśmy dla uznania żydowskiej siedziby narodowej w Erec Izrael.

(—) **Edmund de Rothschild.**

KRONIKA.

Kraków, 5 września.

Podwyższenie cen mięsa.

Wczoraj wieczorem odbyło się w sali konferencyjnej magistratu pod przewodnictwem wiceprezydenta dra Wielgusa posiedzenie miejskiej komisyi aprowizacyjnej w obecności delegata województwa dra Nowickiego, delegatów Izby handlowej prezesa Epsteina i r. Maisa oraz reprezentantów cechu rzeźników. Przedmiotem obrad była sprawa podwyższenia cen mięsa, tłuszczów i wędlin, którego zażądali rzeźnicy i masarze przed kilku dniami. Po dłuższej dyskusyi ustalono następujące nowe ceny mięsa: wołowina z dokładką 720 mkp. za 1 kg., bez dokładki 860 mkp. cielęcina 840 mkp., wieprzowina 1.540 mkp., tłuszcz 1.800 mkp., słonina 2.000mkp. W czasie dyskusyi podniesiono, że rzeźnicy żydowscy stale absentują się na posiedzeniach komisyi, jakkolwiek są zapraszani i pobierają dowolnie wyższe ceny za mięso koszerne bez żadnego uzasadnienia. Uchwalono zezwolić na pobieranie 20 marek więcej za 1 kg. mięsa koszernego i postanowiono zwrócić się do prezydyum kahału, by rabinat pod groźbą „hajrem" zabronił rzeźnikom kontynuowania wyzysku konsumentów żydowskich.

Podczas dyskusyi nad sprawą podwyższenia cen wyrobów masarskich radni socyalistyczni demonstracyjnie opuścili salę na znak protestu przeciw wygórowanym żądaniom masarzy, uchwalanym przez większość komisyi. Wobec tego przewodniczący z powodu braku kompletu zamknął posiedzenie, jakkolwiek miała być jeszcze uchwalona podwyżka cen pieczywa i węgla.

Nowo ustanowione ceny zostaną dziś przedłożone w województwie do aprobaty, poczem wejdą w życie.

———oo———

— **Rocznica Województwa krakowskiego.** W najbliższych dniach oddany do użytku publicznego się w obecności reprezentantów uroczyste nabożeństwo z okazyi pierwszej rocznicy utworzenia Województwa w Krakowie.

Po mszy składali przedstawiciele władz Województwie krakowskiemu życzenia dalszej owocnej pracy.

Dworzec zachodni w Krakowie zostanie w najbliższych dniach oddany do użytku publicznego. Dotąd odbywa się z tego dworca wyłącznie wyjazd pewnych pociągów, wkrótce jednak wykończony zostanie budynek dworcowy, który mieścić będzie dwie kasy osobowe, jedną bagażową i dwie poczekalnie. Wejście na nowy dworzec prowadzi przez świeżo wybudowaną bramę, znajdującą się między gmachem drukarni kolejowej i budynkiem komisaryatu policji państwowej. Po oficyalnem otwarciu dworca zachodniego, bilety do pociągów, wyjeżdżających z tego dworca, sprzedawać będą wyłącznie w kasach nowego dworca, co znacznie zmniejszy napływ podróżnych w hali głównego dworca.

— **Wichura nad Krakowem** szalała wczoraj przedpołudniem i trwała do późnego wieczora. Wieczorem padał ulewny deszcz.

— **Ruch w księgarniach i składach papieru.** W dniu wczorajszym, jako pierwszym dniu nauki szkolnej, panował na ulicach miasta niezwykle ożywiony ruch. Młodzież zakupywała książki i tłumnie oblegała księgarnie i antykwarnie, tworząc przy tych sklepach formalne ogonki. Także sklepy z przyborami piśmiennymi były oblegane przez młodzież.

— **Napad uliczny.** Wczoraj o godzinie 4-tej popołudniu na przechodzącego ul. Kalwaryjską ogrodnika Stefana Goniesza napadło kilku opryszków. Napastnicy zadali swej ofierze pchnięcia ostremi narzędziami w okolicy serca, poczem zbiegli. Zawezwany lekarz pogotowia opatrzył rannego i odwiózł go w bardzo ciężkim stanie do szpitala chirurgicznego. Przyczyna napadu dotąd nie została ustalona.

Walne zebranie członków spółki z o. p. „DROBNER" w Krakowie odbyło się w sali konferencyjnej Banku Małopolskiego w Krakowie dnia 19. sierpnia br. pod przewodnictwem prezesa Dra Starzewskiego, przy udziale licznym udziałowców. Sprawozdanie zawiadowców, przedłożone przez Dr. Drobnera wykazało za rok sprawozdawczy nadzwyczajny rozwój firmy, otwarcie bardzo dobrze prosperującej filii w Warszawie, rozszerzenie działu hurtowego, ujęcie produkcyi wielu artykułów we własnych warsztatach. W imieniu Komisyi rewizyjnej przedstawił p. mec. Dr. Szolajski wniosek o udzielenie absolutoryum zawiadostwu, przyjęty jednogłośnie. Walne zebranie przyjęło następnie do wiadomości nabycie przez firmę realności, w której rozpocznie wkrótce fabrykacya artykułów wielu, które dotychczas tylko z zagranicy sprowadzano. Wniosek komitetu wykonawczego co do rozdziału czystego zysku, p. Dyr. Kirchmajera przyjęło jednomyślnie. Ustalono dywidende dla udziałowców 50 proc., przyznano dwa stypendya naukowe dla słuchaczy Uniwersytetu Jagiellońskiego, których rozdawnictwo objęli pp. dziekani U. J. łącznie z prezesem Rady Nadzorczej p. Dyr. Ungarem. W dyskusyi nad wnioskiem o podniesienie kapitału udziałowego i zamianę spółki z ogr. poręką na akcyjną brali m. in. udział p. Dyr. Dr. Paygerth, hr. Łasocki, prof. Dr. Łepkowski, Meduski, Dyr. Ripper itd., poczem uchwalono podnieść kapitał udziałowy do 28 milionów i przystąpić do zamiany na spółkę akcyjną, w której w pierwszym rzędzie mają być jako akcyonaryusze uwzględnieni pp. lekarze, aptekarze i przyrodnicy. Szereg wniosków odesłano do Rady Nadzorczej do załatwienia.

Wobec zbliżających się świąt żydowskich. W ciągu świąt żydowskich Rosz Haszana i Jom Kippur odprawione będą w wielkiej sali przy ul. Brzozowej l. 3, modły świąteczne. Reflektujący na miejsca mężczyźni i kobiety zechcą zgłaszać się w kancelaryi na miejscu codziennie od godziny 6 do 8 wieczorem a w niedzielę od 3 do 8 popoł. **Dochód przeznaczony na Keren Hajessod.**

Dr. Leon Statter

zmarł 2 września 1922 w Zakopanem, przeżywszy lat 31

o czem zawiadamiają Krewnych, Przyjaciół i znajomych

1637 **Żona i Rodzina.**

ZE SPORTU.

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE K. O. Z. P. N.

Zgromadzenie było faktycznie „nadzwyczajne"; nawet dla wtajemniczonych, którzy dokładnie znają ostatnie wypadki w krakowskim światku sportowym, Walne zgromadzenie raczej robiło wrażenie matchu o władzę i targów wschodnich o mandaty, aniżeli poważnych obrad nad rozwojem sportu. Brak wszelkiej oryentacyi, brak konsekwencyi w postanowieniach u większej części delegatów, w pierwszym rzędzie delegatów exmistrza polskiego, powodowały ciągłe podniecenie, spory i opozycyę ze strony najbardziej zrównoważonych. Charakterystycznym rysem Zgromadzenia był wybór trzech z rzędu przewodniczących Zarządu, kapitulacya większości na korzyść mniejszości, świadomej swego celu, wreszcie haniebna zdrada sprzymierzeńca przez Jutrzenkę i kluby bielskie.

Jak było do przewidzenia, kierunek racyonalny mniejszości zwyciężył, bezpartyjny i znany działacz sportowy, dotychczasowy prezes p. Dembiński, pozostał nadal przy sterze, a sam Zarząd z małymi wyjątkami pozostał również bez zmiany.

Z nowych sił wszedł do Zarządu p. Billig, jako kierownik Wydziału propagandy, p. Błahut z Bielska i p. Statter z Jutrzenki.

Walne Zgromadzenie swą niedwuznacznie wypowiedzianą wolą dało Polskiemu Związkowi odpowiedź na nieopatrzną decyzyę, jaką powziął w wilię pamiętnych zdarzeń. Przypuszczamy, że wolę tą władza centralna zarespektuje i nie spowoduje powtórnie haniebnego bałaganu, który się już dostatecznie dał wszystkim klubom we znaki. Życzymy nowemu zarządowi owocnej pracy, dla dobra sportu.

Klęski drużyn krakowskich w Bielsku.

Jak już donieśliśmy Cracovia i Jutrzenka przegrały po jednym matchu, ostatni klub aż w stosunku 4:1 z drugoklasową Hakoah; ponieważ wypadek ten nie jest sporadycznym, ale Cracovia już we Lwowie musiała oddać wieniec laurowy Pogoni, a Jutrzenka z drugoklasową Polonią przemyską przegrała w haniebnym stosunku 6:0 — należy się nad powodami tych klęsk zastanowić.

Cracovia naszem zdaniem zubożała przez utratę Kałuży nietylko o jednego dobrego gracza, ale obronę napadu i tak długo nie przyjdzie do siebie, dopóki nie znajdzie godnego zastępcy na jego miejsce.

Jutrzenka nie straciła wprawdzie duszy, bo nigdy nie miała, ale nie ma zastępców dla graczy pierwszej drużyny. Klub ten trzyma się tylko własną siłą ciężkości i nabytkami z zewnątrz, ale własnej młodzieży, własnego narybku nie posiada, co równa się wcześniej czy później zagładzie. Wyniki ostatnie są zdaje się zapowiedzią tejże.

* * *

Lwów. PAT. Wczorajszy match między skombinowanemi drużynami polską i rumuńską w Czerniowcach zakończył się wynikiem 1 : 1.

—oo—

Z teatru, literatury i sztuki.

Nowy sezon miejskiej opery i operetki.

Miejski Teatr „Opera i Operetka" rozpoczął w tych dniach drugi rok swej działalności. Sezon obecny zapowiada się bardzo interesująco, a to dzięki znacznemu pomnożeniu ilości, solistów w operze i operetce, jakoteż obu chórów i orkiestry, przez co umożliwionem jest wzbogacenie repertuaru szeregiem niewidzianych dotąd w Krakowie arcydzieł muzycznych.

Cały niemal zeszłoroczny zespół operowy pozostaje i w bieżącym sezonie; nadto pozyskała dyrekcya na stałe szereg wybitnych śpiewaków z innych oper. Tu wymienić należy pp. Józefę Zacharską, primadonnę opery lwowskiej, Karolinę Wolską- Sobańską, mezzosopranistkę i Hannę Dziewińską, sopranistkę obie z opery poznańskiej, oraz p. Stefana Romanowskiego, znakomitego barytona, opery królewskiej w Lublanie. Nadto zapewniony jest przyjazd na gościnne występy pierwszorzędnych sił śpiewaczych, pp. Korolewicz- Waydowej, Lewickiej- Polińskiej, Mokrzyckiej, Mechówny, Platówny, Green, Gruszczyńskiego, Manna, Millera, Freszla, Palewicza i Brzezińskiego. Dyrekcya pertraktuje także z kilku wybitnymi solistami oper wiedeńskich, których spodziewa się pozyskać na gościnne występy.

Szereg oper, dotąd nie widzianych w Krakowie, oraz kilka wznowień jest już w przygotowaniu. W sezonie tym wystawione będą m. in. następujące opery: „Straszny Dwór" Moniuszki (premiera w najbliższych dniach), „Werther" Masseneta, „Cyganerya" Pucciniego, „Lohengrin" Wagnera, „Don Juan" Mozarta", „Opowieści Hoffmanna" Offenbacha, „Fra Diavolo" Aubera, i „Sprzedana narzeczona" Smetany. Nadto zamierza dyrekcya wystawić na wiosnę operę, nad którą kończy pracę jeden z młodych kompozytorów krakowskich, a która ma stać się pierwszorzędną niespodzianką i atrakcyą w życiu kulturalnem naszego miasta.

Również do zespołu operetkowego pozyskała dyrekcya kilka wybitnych sił tak żeńskich, jak i męskich, a mianowicie pp. Rynasówne, primadonnę operetki lwowskiej, oraz Helenę Kamińską, Annę Walewską i N. Kramusową z teatru „Nowości" w Krakowie, dalej pp. Ant. Wesołowskiego, znanego tenora, Ignacego Wiśniewskiego, wodewilistę operetek warszawskich, Zygmunta Uihelyego i Maryana Senowskiego.

Prócz najnowszych operetek zagranicznych, które wystawione będą zaraz po ukazaniu się, pracuje dyrekcya nad wystawieniem następujących operetek: „Bajadera" Kalmana, „Księżniczka Olala" Gilberta, „Orlątko" („Książę Reichstadtu") opera komiczna Stojanowicha, „Orfeusz w piekle" opera komiczna Offenbacha, „Ostatni walc" Lehara. Najbliższą premierą będzie „Łabędź Symu", najnowsza operetka repertuaru wiedeńskiego.

Reżyserya spoczywać będzie nadal w wytrawnych rękach p. dyrektora **St. Poleńskiego** i p **Kniaginina.**

Kapelmistrzami pozostają pp. Wallek-Walewski Barański i Szczepański.

Balet zyskał cenny nabytek w osobie p. Zofii **Faliszewskiej**, primaballeriny scen warszawskich.

Wkońcu zaznaczyć należy, że scena teatru przy ul. Rajskiej została rozbudowana i dostosowana do wymogów artystycznych, a świeżo odmalowana widownia i foyer sprawiają nadzwyczaj korzystne wrażenie.

—o—

— **Z Teatru im. Słowackiego.** W piątek 8-go bm. rozpoczyna teatr im. Słowackiego nowy sezon 1922-23, do którego przygotowania są już na ukończeniu. W myśl programu, uwzględniającego w tym sezonie w dużej mierze repertuar klasyczny, inaugurują go arcydzieła fredroskie: „Mąż i żona", niewznawiane od pierwszego roku Dyrekcyi Pawlikowskiego, tj. od r. 1894 i pełne wdzięku liryczna komedya „Cdludki i poeta", grane ostatnio w 1899 r. Wieczór piątkowy rozpoczyna się „Odludkami", w których w dzisiejszych czasach, również powojennych, tak żywo występuje analogia stosunku sztuki do życia, jak w epoce ponapoleońskiej, będącej tłem dla poety **Przedstawienie rozpoczynać się będzie o godzinie 7 i pół wieczorem.**

— **Stałe miejsca w teatrze im. Słowackiego.** Jak corocznie, tak i w sezonie 1922-23 zatrzymuje teatr im. Słowackiego dla stałych swych bywalców prawo rezerwowania stałych miesc na premiery i dalsze przedstawienia. Począwszy od dnia 4-go **września br.** administracya teatru przyjmować **będzie w godzinach wieczornych między 5—7** zgłoszenia reflektantów, przyczem do dnia 9-go września włącznie uwzględniać się będzie przedewszystkiem prawa dawniejszych posiadaczy. Od poniedziałku 11-go września przyjmować się będzie nowe zgłoszenia. W interesie reflektujących leży odnowienie ewent. zapewnienie sobie na nowo wspomnianych miejsc w terminie wyżej wymienionym.

— **Miejski Teatr Opera i Operetka w Krakowie. Dziś „Trubadur" z gościnnym występem p. Ignacego Manna, p. K. Wolskiej-Sobańskiej i p. Stefana Romanowskiego.**

— **Inauguracya sezonu w „Bagateli". Wczorajsza inauguracya sezonu wypadła nadzwyczaj okazale. Premiera będzie powtórzoną dzisiaj i jutro. We czwartek gościnny występ p. Bohus-Hellerowej w „Wilkołaku".**

Przedświt-Haszachar (Stradom 15). We wtorek o godz. 7 i pół wieczorem odbędzie się plenarne zebranie członków z nast. porządkiem dziennym: 1) Zjazd delegacyi org. akadem. syoń., 2) Dyskusya, 3) Wybór trzech delegatów Haszacharu, 4) Ewentualia. Uprasza się członków o niezawodne przybycie.

—o—

MIEJSKI TEATR OPERA I OPERETKA

Wtorek: Trubadur.

TEATR „BAGATELA"

Wtorek: Szczęście Frania.

TEATR ŻYDOWSKI PRZY UL. BOCHEŃSKIEJ:

Wtorek: I. Przeprowadzono się. II. Wielkie Divertissement.

—oo—

Z sali sądowej.

O agitacyę komunistyczną.

Wczoraj w sądzie okręgowym karnym w Krakowie rozpoczęła się jesienna kadencya **sędziów** przysięgłych trzechdniową rozprawą przeciw 37-letniemu Ludwikowi Grabowskiemu false Szabatowskiemu, oskarżonemu o zbrodnię **zakłócenia** spokojności publicznej z § 65 u. k.

Rozprawie przewodniczy s. s. o. Podobiński, wotują s. s. o. Konopacki i Kraus, oskarża prok. Sozański, broni adw. Tempka.

W dniu 24 września 1921 r. aresztowała policya w Jaworznie 7 górników, z powodu ujawnionej w tej miejscowości wśród górników agitacyi komunistycznej, za którą działalność czterech górników zostało zasądzonych dnia 9 lutego br. przez sąd przysięgłych w Krakowie na 6 do 8 miesięcy więzienia.

W niedługi czas po aresztowaniu górników w Jaworznie zjawił się u tamtejszego górnika Koniecznego jakiś mężczyzna, który informował się czy w Jaworznie pracuje kto nad organizowaniem robotników w kółko itd. Gdy Konieczny odparł, że nic mu o podobnem organizowaniu niewiadomo, przybysz oświadczył, że potrzeba natychmiast podjąć prace dla założenia takiej organizacyi. Nazajutrz rozpoczął przybysz agitacyę wśród górników i przemawiał za koniecznością łączenia się i uświadamiania robotników na wzór zagłębia dąbrowskiego, gdzie jest większość komunistów. Występy swoje w Jaworznie powtórzył ów wysłannik i zapowiedział wysyłkę tajnych druków. Według zeznań kilku górników nieznajomy, którym był oskarżony Grabowski, nakłaniał ich do przystąpienia do partyi komunistycznej. Grabowskiego aresztowano podczas ostatniego jego pobytu w Jaworznie.

Pierwsza rozprawa przeciw Grabowskiemu odbyła się w czerwcu br., lecz z powodu nie stawienia się świadków została odroczona. Na wczorajszej rozprawie oskarżony Grabowski w przemówieniu przeszło 3 godzinnem przedstawił swoje życie, udział w wojnie światowej, służbę swą w Legionach i w powstaniu górnośląskiem. Jako członek P. P. S. wystąpił z tej partyi, gdyż jej taktyka mu się niepodobała; wówczas przyjął obowiązki sekretarza związku robotników „Union" w Królewskiej Hucie, podzielającego stanowisko III. międzynarodówki. Oskarżony przyznaje, że agitował na G. Śląsku przeciw 3-mu powstaniu, wypiera się jednak komunizmu i zaprzecza, by w celach organizowania kółek komunistycznych jeździł do Jaworzna, lecz szukał tam posady sekretarza związków zawodowych. Dziś będą przesłuchani świadkowie.

Z kraju.

Dr. Michał Bobrzyński kandydatem na wojewodę.

„Chwila" donosi ze Stanisławowa: W tutejszych kołach poinformowanych obiega pogłoska, że wojewoda Jurystowski w następstwie zarzutów podniesionych przeciw niemu w interpelacyi PSL. w Sejmie ma w najbliższym czasie ustąpić. Rząd pertraktuje z drem Michałem Bobrzyńskim, którego w sprawach Wschodniej Galicyi wezwał przed kilku dniami do Warszawy i stara się za wszelką cenę skłonić go do objęcia urzędu po wojewodzie Jurystowskim.

Bl. p. dr. Leon Statter, kupiec, zmarł w Zakopanem zaledwie w 31. roku życia. Zmarły należał do gorliwych pracowników na niwie narodowej. Całą swą żywą inteligencyą, głęboką wiedzą i żelazną energią służył sprawie narodowej. Zmarły osierocił żonę i dziecko. Cześć Jego pamięci!

Za otrzymywanie listów żydowskich areszt! Lwowski „Tugblatt“ donosi: „Dowództwo 54. pułku piechoty zabroniło żydowskim żołnierzom, należącym do tego pułku, otrzymywać listy, pisane po żydowsku.

Jeden z żołnierzy żydowskich, który otrzymał list żydowski z Warszawy ukarany został przez dowódcę pułku 7-dniowym ściśłym aresztem“.

Ponowne podrożenie żydowskich pism w Warszawie. Warszawskie pisma żydowskie podwyższyły z dniem 1 bm. cenę egzemplarza pojedyńczego na 100 marek. Numer sobotni kosztuje odtąd 130 marek.

Proces przeciwko wydawcom zbioru literackiego. W poemacie Uri Zwi Grinberga, zamieszczonym w zbiorze literackim, redagowanym w języku żydowskim, „Chaliastre“ dopatrzył się komisaryat rządowy w Warszawie obrazy religii i zwrócił się do prokuratora sądu okręgowego z wnioskiem o pociągnięcie do odpowiedzialności sądowej wydawcó zbioru na podstawie art. 73 kodeksu karnego.

Dział gospodarczy.

Handel i przemysł.

Zwolnienie od cła towarów na G. Śląsku. Wyroby, zamówione przez przemysłowców i kupiectwo górnośląskie przed dniem 19 czerwca r. b., zostaną ze strony polskiej zwolnione od cła. W najbliższej przyszłości zostaną również zwolnione od cła wszystkie towary, których Polska nie produkuje w dostatecznej mierze. Rozporządzenie min. handlu ukaże się w najbliższych dniach. Chodzi nietylko o wyroby maszynowe, lecz i o towary niezbędne dla kooperatyw robotniczych i urzędniczych, jak piwo, wszelkie gatunki zwyczajnego obuwia, bielizny, kapeluszy i czapki.

Komunikacya.

Reorganizacya administracyi kolejowej. Ministerstwo kolei żelaznych przygotowuje projekt jednolitego ustroju w administracyi kolejowej w Polsce.

Obok dyrekcyi kolejowych, mają istnieć inspektoraty, a naczelnik takiego inspektoratu miałby jednego zastępcę do spraw ruchu jednego do spraw handlowych.

Połączenie telefoniczne z Niemcami. Wobec nieprzychylnego stanowiska Min. Poczt i Telegrafów w Berlinie, zaprowadzenie ruchu telefonicznego z Niemcami musiano odłożyć aż do czasu zawarcia polsko-niemieckiej umowy handlowej, co do której rokowania się jeszcze nie rozpoczęły, ponieważ Rząd niemiecki pod rozmaitemi pretekstami termin rozpoczęcia odwleka.

Finanse.

Wywóz walut zagranicznych. Min. skarbu wydało zarządzenie, powiększające sumę waluty obcej, która może być wywieziona przez posiadacza paszportu zagranicznego z 20.000 do 100.000 mk. na każdy paszport i wywóz do Gdańska ze 150 do 1000 franków szwajcarskich.

Giełda warszawska z 4 bm.: Milionówka tranz. 1580—1550. Dolary Stanów Zjednoczonych tranz. 8400—8475—8325, sprzedaż 8345, kupno 8305. **Dolary kanadyjskie tranz. 8370. Franki francuskie tranz. 652—650. Korony czeskie tranz. 260. Marki niemieckie tranz. 5·95.**

Czeki: Belgia tranz. 627—618—620, sprzedaż 628, kupno 617. Berlin tranz. 5·70—5·55, sprzedaż 5.70. kupno 5·40. Londyn tranz. 37800—37350—37500, sprzedaż 87650, kupno 37350. Nowy Jork tranz. 8425—8325 sprzedaż 8335, kupno 8305. Paryż tranz. 6 81/2—650—653, sprzedaż 656, kupno 650. Praga tranz. 270—265. Szwajcarya tranz. 1620, sprzedaż 1600, kupno 1568. Wiedeń tranz. 0·121/2—0 121/4, sprzedaż 0 121/2, kupno 0·12. Włochy tranz. 370.

Końcowe kursa dewiz w Zurychu z 4 bm. (PAT). Berlin 0·36—, Holandya 205·——, Nowy Jork 526·—. Londyn 22 50—. Paryż 41·——, Medyolan 23·05—, Praga 17·75—. Budapeszt —0·241/2, Zagrzeb 1·351/2, Bukareszt ——. **Warszawa 0·061/2,** Wiedeń 0·008/4, Austr. korona stemplowana 0·007/8.

Kursa dewiz w Wiedniu z 4 bm. Amsterdam 29500 Zagrzeb 197.75, Belgrad 791—, Berlin 5285, Bruksela 5574—, Budapeszt 3645—, Bukareszt — Kopenhaga 16260, Londyn 337790 Medjolan 3296—, N. Jork 75700, Paryż 5894—, Praga 2572, Zuryeh 14385, Belgia 5515— bułgarskie 398—. dolary 75875, marka niemiecka 5275, angielskie 337400, francus. 5835—, holenderskie 29350, włoskie 326250, jugosłowiańskie tysiączki niestempl. 786—, polskie 7·79—8·09——, rumuńskie 579—

Walki na froncie grecko-tureckim nie ustają

Wiedeń. PAT. „Neue Fr. Presse“ donosi z Paryża: **Tutejsza misya dyplomatyczna angorska** ogłasza **następujący komunikat: Bitwa, którą rozpoczęła się dnia 26 zm. na odcinku** Afium Karahissar, trwała bez przerwy 5 dni i skończyła się zupełną klęską armii greckiej. Pod naciskiem naszych wojsk armia grecka rozdzieliła się na dwie części. Dywizye, które tworzyły grupę północną, zostały zupełnie zniesione. W nasze ręce wpadło wiele materyału wojennego i amunicyi. Zdobyliśmy 150 armat. Pościg trwa dalej.

Bordeaux. PAT. Zaprzeczają tu wiadomości, jakoby Grecy zwrócili się do sojuszników z prośbą o natychmiastową interwencyę. Według komunikatu z dnia 1 bm. odwrót armii **greckiej trwa w** dalszym ciągu bez nacisku nieprzyjaciela. Zarządzona już dawniej ewakuacya Eskiszechir została ukończona.

Dymisya gabinetu greckiego?

Wiedeń. PAT. Paryskie doniesienia z Aten podają, że zanosi się na dymisyę gabinetu.

RUCH PRZEDWYBORCZY.

Kraków, (AW) Z centralnego komitetu wyborczego pracowników państwowych otrzymujemy następującą notatkę. Dnia 2 bm. odbyło się wspólne zebranie przedstawicieli komitetów wyborczych pracowników państwowych z całej Polski, na którem powołano do życia Centralny komitet wyborczy na obszar całej Rzeczypospolitej. Będzie on miał za zadanie wywrzeć przy nadchodzących wyborach stanowczy wpływ, który pozwoli wyłonić reprezentacyę pracowników państwowych, mogącą skutecznie bronić w sejmie i senacie interesów tej grupy społecznej. Komitet ma siedzibę w Warszawie.

* * *

Łódź. (AW) Utworzył się w Łodzi niemiecki centralny komitet wyborczy jako pododdział centralnego komitetu wyborczego bloku mniejszości narodowych. Niemiecki centralny komitet wyborczy ma na celu zorganizowanie akcyi wyborczej wśród ludności niemieckiej na terenie byłej Kongresówki. Generalny sekretaryat komitetu mieści się w łódzkim biurze niemieckich posłów sejmowych.

Warszawa. (M) Jak się dowiaduję na liście Chrz.-Demokracyi nie będą kandydować ani p Paderewski ani Dmowski, natomiast na pierwszem miejscu kandydować będzie gen. Haller, na drugiem redaktor Stroński, na 3 poseł Gdyk.

Konstytucya Palestyny ogłoszona.

Telegram Reutera z Londynu donosi pod datą 2-go września: **Wczoraj została ogłoszona konstytucya dla Palestyny.**

Z OSTATNIEJ CHWILI.

Obrady Ligi narodów.

Genewa. Ostatnie wiadomości z posiedzenia plenum Ligi narodów donoszą, iż prezydentem sesyi Ligi obrany został poseł Czile w Londynie p. Edwards. Sprawę ułożenia porządku dziennego obrad plenum Ligi przekazano komisyi. Komisya ta ma także rozpatrzyć sprawę wniesienia na porządek dzienny protestu Litwy w sprawie Wilna.

Protest Polski przeciw gwałtom niemieckim na G. Śląsku.

Warszawa. (M) Minister spraw zagranicznych Narutowicz przesłał na ręce prezydenta Rady Ligi Narodów protest przeciwko gwałtom na ludności polskiej w niemieckiej części G. Śląska. Nota będzie ogłoszona jutro. Delegat Polski przy Lidze, prof. Askenazy doręczył już ją prezydentowi Rady.

Rokowania niemiecko-belgijskie

Leafield. PAT. Według informacyi paryskiego korespondenta „Timesa“ sir John Bradbury, który powrócił już z Londynu do Paryża miał oświadczyć, że nie ulega wątpliwości, iż układy między Belgią a Niemcami w sprawie zagwarantowania niemieckich bonów skarbowych zostaną zawarte w najbliższym czasie, ku obopólnemu zadowoleniu obu krajów. Tenże korespondent pisze dalej: Jedynie możliwe fiasko mogłoby wyniknąć tylko wskutek oporu Niemiec. Niemcy tak często popełniały błędy, tak często ujawniały opór, że można i teraz mieć niejaką obawę, że znowu będą one zachowywały się nierozsądnie, usiłując targować się.

Po zamknięciu kroniki.

Warszawa. PAT. Rada ministrów na posiedzeniu dnia 4 września br. uchwaliła wniosek p. ministra spraw zagranicznych w sprawie zatwierdzenia uchwał powziętych przez delegacyę polsko-czechosłowacką dla Śląska cieszyńskiego, Spisza i Orawy. Na tem posiedzeniu rada min. powzięła uchwałę, że w pierwszym półroczu roku szkolnego 1922—1923 skarb państwa poniesć ma w całości opłatę wpisowego za dzieci niezamożnych funkcyonaryuszy państwowych i zawodowych oficerów i im równorzędnych, uczęszczających do prywatnych szkół średnich, ogólno kształcących zawodowych.

Warszawa. PAT. Jak donoszą dzienniki Związek młodzieży komunistycznej zamierzał wczoraj obchodzić rocznicę święta międzynarodówki komunistycznej. Obchód miał się odbyć w jednem kinoteatrze. Właściciel kinoteatru odmówił udzielenia sali, wobec czego obchód przeniesiono do sali związku żydowskich handlowców. O godzinie 11. wieczór wkroczyli funkcyonaryusze policyi politycznej obsadzając wszystkie wejścia. Policya przytrzymała 108 osób, z których kilkudziesięciu wypuszczono a resztę przy których znaleziono kompromitujące papiery oddano Prokuratoryi.

Giełda krakowska z dnia 4 września 1922 r.

Waluty i dewizy.	Waluta markowa: Gotówka (banknoty) Kupna	Gotówka (banknoty) Sprzedaż	Czeki, przekazy wpłaty Kupna	Czeki, przekazy wpłaty Sprzedaż	Transakcye
Dolary St. Zjed	8200 —	8500·—	8 00·—	8500·—	—
Dol. kanadyjskie	8100 —	8300 —	8100 —	8300·—	—
Franki franc.	630·—	650·—	640·—	665·—	—
Franki belgijskie	610 —	635·—	610·—	635·—	—
Franki szwajc.	1550 —	1650·—	1550 —	1650 —	1610 —
Funty szterlingi	36.000	38.000	36.000	38.000	37.200
Marki niemieck.	5 25	6·—	5·25	6·—	5·95
Korony austr.	—·11	—·13	—·10	—12	—111/4
Kor. czesko.-sł.	260·—	270·—	265·—	275·—	268·—
Kor. węgierskie	4·25	4·75	4·25	4·75	4·50
Kor. szwedzkie	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Kor. duńskie	1800·—	1900·—	1800·—	1900·—	—
Kor. norweskie	1450·—	1550·—	1450·—	1550·—	—
Lei rumuńskie	45·—	55·—	48·—	58·—	—
Liry włoskie	360·—	380·—	360·—	380·—	367·50
Floreny holend.	3200·—	3400·—	3200·—	3400·—	—

Akcye bankowe.	Waluta markowa: ofiar.	żądano	Transakcye
Polski Bank Przem. I-V em.	600·—	700·—	
Bank Hipoteczny	750·—	850·—	800—
Bank Małopolski	700·—	750·—	
Ziemski Bank Kredyt.	600·—	650·—	
Powszechny Bank Kred.	350·—	400·—	
Bank Z. dla Kresów, Łańcut	600·—	700·—	
Akcye Tow. handl. i przem.			
Pol. Tw. hand. P.T.H. I-IV e.	900·—	1000·—	925—1000
Handl. Sp. akc. „Impez“	175·—	225·—	
„Polski Glob“ I-III em.	600·—	700·—	
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Zegluga Polska	250·—	300·—	
Warsz. Tow. Trans. i Zeglugi	—·—	—·—	
Zieleniewski I-IV em.	6800·—	7200·—	
H. Cegielski, Poznań „ex“	3200·—	3500·—	3300—3400
Warsz. Sp. ak. Bud. Par. I-IIe	1300·—	1500·—	1400—
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	10000·—	12000·—	
„Trzebinia“ I-IV em.	2000·—	2100·—	
Zakłady amunic. „Pocisk“	825·—	925·—	
Huta żelazna, Kraków	—·—	—·—	
„Automotor“ fabr. samoch.	1000·—	1200·—	
Fab. Portl.-Cem. Szczakowa	28.000·—	30.000·—	
„Górka“ fabryka cementu	8000·—	8300·—	8200—
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	12000·—	13000·—	12500—12000
„Tepege“ Tow. dla prz. gór.	8000·—	9000·—	8300—8500
Ska akc. przem. naft. i g. z.	—·—	—·—	
Karpackie Tow. naftowe	—·—	—·—	
Akc. Tow. naft. „Galicya“	—·—	—·—	
A. T. dla przem. oleju skal.	—·—	—·—	
Polska Nafta	1900·—	2000·—	
Elektr. w Sierszy I-III em.	—·—	—·—	
„Olkos“ T. A.	—·—	—·—	
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	1200·—	1450·—	1200—1425
Fabr. przet. tł. w Trzebini	4400·—	4700·—	
„Krakus“ Zj. fab. prz. wysk	2400·—	2600·—	2400—2500
Fabr. porcel. w Cmielowie	3500·—	3700·—	
Fabr. cukru w Chodorowie	5400·—	5700·—	5600—
W. Kucharski fabr. metal.	—·—	—·—	
Herzfeld-Victorius, odl. żel.	—·—	—·—	
„Pharma“ Mag. Jawornicki	3300·—	3500·—	3400—

Drobne ogłoszenia.

Dr. Süsser Albert, Grodzka L. 11 poszukuje maszynistki piszącej biegle na maszynie. Zgłoszenia od 4—6 popoł. 1634

100.000 Mp. ofiaruje reprezentatywny prawnik, obznajomiony z rachunkowością kupiecką za wyrobienie posady w poważnem przedsiębiorstwie przemysłowem. — Zgłoszenia do biura ogłoszeń Buchstaba, Lwów Legionów 21 pod „Okazicielowi pięciomarkówki Nr. 83602“ 1633

Panna biurowa, pisząca biegle na maszynie, obeznana z książkowością, możliwie z działu drzewnego, do natychmiastowego wstąpienia poszukiwana Zgłoszenia Gertrudy 29, III. p. 1635

Poszukuję panny do 2 dziewcząt z 3 gimn. i 3 posp. z całem utrzymaniem. Honoraryum według umowy. Zgłoszenia Steiner, Rabka 1647

Nauczycielka z dyplomem zagranicznym języka franc. i angielsk. udziela lekcyi na warunkach przystępnych. Zgłoszenia pod „Dyplom“ do Adm. N. Dz. 1648

Sypialnie, garnitury, otomany ceny niskie. Józef Łuszowicz, Zakład tapicerski, Floryańska 44. Tamże przerabia się materace, meble, otomany, po najniższych cenach. 1510

Fotografie do legitymacyi i paszportów wykonuje w 5 minutach. Zakład fotograficzny „Erna“, Kraków, ul. Starowiślna, plac Wielopole. 1608

Młody adwokat przystąpi do spółki w ruchliwej kancelaryi w Krakowie lub na prowincyi. Zgłoszenia przyjmuje Sekretaryat Stow. Kandydatów adwokackich w Krakowie, ulica Floryańska 8. 1607

Zdolny(a) samodzielny(a)

buchalter(ka)

znajdzie natychmiast zajęcie. — Zgłoszenia między godz. ½2—½3 Orzeszkowej 6, parter na prawo. 1675

STENOGRAFIĘ

polską i niem. buchalteryę pojed. i podw. rachunki kup. i koresp. handl. może się każdy na przystępnych warunkach listownie nauczyć. Skutek poręcz. 1656

Szkoła koresp. Nauk Handl. Kraków-Podgórze, Czarneckiego 10.

Przypominamy uprzejmie, że już najwyższy czas odświeżyć odzież, firanki, portyery i dywany na sezon jesienny. Później nawał pracy przeszkadza szybkiej dostawie.

1596

Tęcza Ska z ogr. odp. Czarnowiejska 72
Floryańska 29 Zwierzyniecka 17
Grodzka 51 Karmelicka 1
Sebastyana 10 Karmelicka 9
Długa 1 Dietla 41
Długa 11a Lwowska 16

METALE

nowe i stare, cyna ang. w blokach i laskach, cyna do lutowania, **stop łożyskowy** do wszelkich celów, oryg. blacha angiel. pocynkowana i cynkowa 1644 na składzie u

„Metalurgia“ Sp. z ogr. por.
Stanisławów, 3 Maja 38

Krak. wytwórnia sody i proszku poleca

sodę w proszku,
sodę krystaliczną,
proszek mydlany,
proszek do szurowania,
sodę ługową,
sól glauberską. 1605

Również przyjmuje surowce do wyrobu.

Solnik, Kraków, pl. Orzeszkowej 8.

Srebro! Złoto! Platyna!

Ważne dla złotników, grawerów, dentystów etc.

M. Jarra

fabryka wyrobów metalowych, Kraków, ul. Berka Josel. 21

otworzyła oddział

oczyszczania i rozdzielania metali szlachetnych

1609 sposobem elektrolitycznym.

Kupno, sprzedaż i wymiana metali szlachetnych na podstawie ścisłych analiz chemicznych, sporządzanie stopów metalowych do wszelkich celów przemysłowych, anody do srebrzenia i złocenia galwanicznego. Fabryka przyjmuje do przeróbki i oczyszczania wszelkie odpadki złotnicze, grawerskie, dentystyczne, fotogr. i wykonuje takowe w najkrótszym terminie.

Gmina żyd. w Podgórzu rozpisuje

KONKURS

na dzierżawę łaźni parowej Warunki przeglądnąć można codziennie między 2—4 popoł. w kancelaryi tejże gminy. — Oferty pisemne zostają przyjęte do dnia 10 bm. 1668

HURTOWNIA **BETTEIL i METZENDORF** PAPIEROWA

KRAKÓW, MOSTOWA 6

POLECAJĄ PRZYBORY SZKOLNE I KANCELARYJNE.

Na żądanie wysyłamy wzory za pobraniem pocztowem.

Telegramy: **Beteildorf Kraków. Telefon 1334.**

Rachunek czekowy P. K. O. 150.351.
Rachunek bież. w Banku Małopolskim
1507 w Krakowie.

Mimo wielkiej drożyzny wykonuje o 20 proc. taniej z własnej materyi zagranicznej i krajowej **ubrania męskie** 1563

Angielski Zakład krawiecki ul. Zielona L. 14.

Zarząd Spółki z ogr. por. Drobner, Kraków

zawiadamia Pp. Udziałowców, że Walne Zebranie odbyte 19 sierpnia 1922 uchwaliło m. i.:

1) Dywidendę za rok 1921 w wysokości 100/0 wypłacać będzie kasa Spółki rolniczo-przem. w Krakowie, ul. Poselska od 1 września 1922 począwszy.

2) Dotychczasowi udziałowcy mają prawo nabycia al pari udziałów w wysokości dotychczasowych udziałów, a składać należy udziały do końca września br. w Banku Małopolskim w Krakowie i jego oddziałach, w Spółce rolniczo-przem. w Krakowie.

3) Nowe udziały należy zgłaszać do 30 września 1922 po ustalonym agio w Banku Małopolskim i jego oddziałach, w Spółce roln.-przem., w Zarządzie firmy Drobner w Krakowie i filii warszawskiej, Senatorska 6 1630

Maszyny garbarskie do sprzedania

1. Union Szpaltmaszyna fabrykatu H. R. Gläser, Wien, wymiaru dla skór wołowych bardzo dobrze utrzymana, gwarant. zdatna do użytku.
2. Walce-Segment dla skóry podeszwowej, fabrykatu H. R. Gläser, Wien, z walcami mosiężnemi i drogą walcową z bronzu fosfor, prawie nowe, gwarant. zdatne do użytku.
3. Viktoria Glanzstoss i Chagrinier maszyny fabrykatu H. R. Gläser, Wien, prawie nowe, gwarant. zdatne do użytku.
4. 1 Victoria Glanzstoss i Chagrinier fabryk. Frey maszynę starszego systemu, jednakże zdatne do użytku.
5. 3 Slocomb Stoll maszyny, jak Turner Nr. 117B, prawie nowe, pięknie pracujące gwarant zdatne do użytku.
6. 1 duża Kleinbrahm'a maszyna do prasowania i chagrinirowania 2200 mm pomiędzy podstawami, zupełnie nowa.
7. 1 mała Egalisier maszyna Moemusa 650 mm szer. kroju, prawie nowa.
8. 1 Ausreck maszyna Goliath, prawie nowa gwarant., zdatna do użytku.

Wszystkie maszyny znajdują się w gwarantowanym, zdatnym do użycia stanie, są natychmiast bez wszelkiej reparacyi do zestawienia i użycia. Są one do sprzedania z powodu zmiany fabrykacyi po cenach znacznie niższych od fabrycznych.

Maszyny: Stoll, Glanzestoss, Ausreck i Rekord są jeszcze do obejrzenia w użyciu. 1582

Oferty sub: P. M. 1940 do Rudolf Mosse, Prag II. Palais Koruna (Czechosłowacya).

Ważne dla pp. Manufakturzystów!

Przed zakupem chustek w Łodzi,

jest obowiązkiem każdego kupującego wpierw wstąpić do nowootworzonej

Fabryki Chustek i Szali

J. BREITSTEIN i Ska w Łodzi, Południowa 36.

Mamy zawsze na składzie wielki wybór chustek gatunku double „Rega“, „Zofia“ i „Marya“, a także „Toruton“, szale i pledziki z frendzlami i bez. Na wszelkie zapytania służymy natychmiast odpowiedzią

Fabryka Chustek i wyrobów włókniatych
1575 **J. Breitstein i Ska Łódź, Południowa 36.**

WYKONUJE WSZELKIE ROBOTY W ZAKRES DRUKARSTWA WCHODZĄCE

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. R. odp. Ozyasz Silberbusch. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7